

# Lapsehoidja, tase 4: põhiõppe koolitus ja ettevalmistus lapsehoidja, tase 4 kutseeksami sooritamiseks

## Koolituse eesmärk

Lapsehoidjana, tase 4 töötamiseks vajalike teadmiste ja oskuste omandamine. Lapsehoidja, tase 4 kutsestandardis toodud pädevuste omandamine. Ettevalmistus kutseeksami sooritamiseks.

## Õppekava alus

Lapsehoidja, tase 4 kutsestandard (kinnitatud Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu 16.04.2021 otsusega nr 19).

*Õppekava koostamisel on arvestatud ka:*

Sotsiaalhoolekande seadust (RT I, 22.03.2021, 14)

Täiskasvanute koolituse seadust (RT I, 19.03.2019, 93)

Kutseseadust (RT I, 13.03.2019, 10)

Eesti Sotsiaaltöö Assotsiatsiooni Kutse andmise korda lapsehoidja kutsetele (kinnitatud Sotsiaalhoolekande Kutsenõukogu 25.03.2020 otsusega nr 16).

## Sihtrühm

Koolitus sobib kõigile, kes soovivad osutada lapsehoiuteenust lapse kodus, lapsehoidja kodus või mujal lapsevanema poolt soovitud kohas ning sooritada Lapsehoidja, tase 4 kutseeksamit. Koolitus sobib ka neile, kes soovivad täiendada varemomandatud teadmisi ja oskusi pedagoogika valdkonnas ja saada uusi kogemusi, teadmisi ja praktilisi oskusi tööks lapsehoidjana, tööks erivajadustega lastega või kasutada oma töös Montessori metoodikat.

## Eeldused õppekavale õppima asumisele

Õppima asumisel peab õppija vastama järgnevatele nõuetele:

- vanus alates 18 eluaastast;
- vähemalt keskharidus.

Lapsehoidjana töötamine eeldab head füüsilist ja vaimset tervist, emotsionaalset stabiilsust ja head pingetaluvust, vastutus- ja empaatiavõimet, usaldusväärsust, loovust ja koostöövalmidust ning lastest ja vanematest lugupidamist.

## Õppekava rühm

Lastehoid ja teenused noortele

## Õppe eesmärk

Koolituse eesmärgiks on

- lapsehoidjana töötamiseks vajalike teadmiste, oskuste ja hoiakute omandamine, mis on aluseks lapse arendamisele koostöös lapsevanema või hooldajaga lapsele sobivas keskkonnas
- Montessori metoodika põhimõtete omandamine
- lapsehoidja, tase 4 kutsestandardis loetletud kompetentside omandamine ja vajalik ettevalmistus Lapsehoidja, tase 4 kutseeksami sooritamiseks.

## Õpiväljundid

## Koolituse lõpuks õppija

- lähtub kvaliteetse paindliku teenuse pakkumisel kutse-eesitika põhimõtetest ning lapsehoiuteenuse osutamisele esitatavatest nõuetest, arvestades lapse heaolu tavapärastes ja uudsetes olukordades ning perekonna vajadustest
- kujundab lapsest lähtuvalt lapsele turvalise ja mängulise kasvukeskkonna
- planeerib, viib läbi ja hindab koostöös lapsevanema/hooldajaga lapse füüsilist, emotsionaalset, intellektuaalset ja sotsiaalset arengut toetavaid tegevusi lapse individuaalsusest lähtuvalt
- hindab oma kutseoskusi ja planeerib oma professionaalse arengu läbi elukestva õppe
- mõtleb süsteemselt ja loovalt ning oskab oma ideid kriitiliselt hinnata ja leida iseseisvalt võimalusi nende rakendamiseks
- tunneb lapse arendamist toetavaid õppe-kasvatuse meetodeid, Montessori metoodika olulisi põhimõtteid ja oskab neid kasutada praktikas
- omab kõiki vajalikke teadmisi, oskusi ja kompetentse, mis loovad eeldused Lapsehoidja, tase 4 kutseeksami sooritamiseks.

## Õppe kogumaht

Koolituse kogumahuks on 310 ak.t., sh 260 auditoorset tööd (sh 16 esmaabikoolitus), 94 iseseisev töö ja 50 praktikat MTÜ Seitse Kassi lastehoius.

## Õppemoodulid

### *Moodul 1 Lapse kasvukeskkonna toetamine*

#### Õppemeetod ja -maht

36 ak.t. auditoorset tööd, sh 7 iseseisev töö

#### Õpiväljundid

- oskused luua turvaline ja mänguline kasvukeskkond, arvestades lapse individuaalsust, vanust ja vajadusi
- vaimse ja füüsilise kasvukeskkonna ohutegurite hindamisoskus lähtuvalt lapse individuaalsetest vajadustest ja tervisekaitse nõuetest
- väärkohtlemise märkamise ja sekkumine oskus, juhindudes lastekaitse seaduses kehtestatud nõuetest; asjakohaste isiku/organisatsiooni viivitamatu teavitamine; koostöö lapsevanema/hooldaja ja teiste valdkondade spetsialistidega
- nõuetele vastavate majapidamis- ja korrastustööde planeerimine ja läbiviimine, kaasates last tegevustesse, arvestades tema arengutaset ja suutlikkust
- olmetehnika ja töövahendite kasutamine, järgides ohutusnõudeid ja kodumajandamise ning olme hügieeni põhiluseid

#### Teemad

- lapsehoiuteenuse osutamisele kehtestatud nõuded (kutsealane teave, lapsehoiuteenuse osutamist reguleerivad õigusaktid)
- kasvukeskkonna ohutegurid (füüsilised, keemilised, bioloogilised ohutegurid lapsest lähtuvalt; füüsilised, vaimsed ja sotsiaalsed ohutegurid; riskide hindamine ja minimaliseerimine)
- lapse kasvukeskkonna kujundamine (füüsiline, vaimne ja sotsiaalne kasvukeskkond; koostöö võrgustikuga)
- lastekaitse ja sotsiaalhoolekande alused (sotsiaalhoolekanne Eestis, EV sotsiaalpoliitika põhimõtteid ja lastekaitse valdkonna õigusaktid, lastekaitse korraldus, sotsiaalsed probleemid lastekaitse valdkonnas, lapse väärkohtlemine, selle olemus, ilmingud ja ennetamine, sotsiaalteenused- ja toetused, sh erivajadustega lastele, nende taotlemine, rehabilitatsioonisüsteem (meeskond, tegevused ja teenused, abi vajava ja hädaohus oleva lapse abistamine)

- majapidamis- ja koristustööd (planeerimine, puhastusvahendid ja –võtted, olmetehnika ja –keemia ohutu kasutamine)

## *Moodul 2. Lapse arengu toetamine*

### **Õppemeetod ja -maht**

62 ak.t. auditoorset tööd, sh 30 iseseisev töö

### **Õpiväljundid**

- lapse tunnetus-, õpi-, mängu-, sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste kujunemise soodustamise ja toetamise oskus mängu kaudu ja valdkondi lõimides ja lähtudes lapse individuaalsusest
- lapse keele ja kõne arengu toetamise oskus, arvestades lapse iga ja individuaalsust ning kasutades eesmärgipäraseid mängulisi võtteid ja kasvatusmeetodeid; vajadusel oma töös tugispetsialistidelt saadud juhistest lähtumine
- positiivse enesehinnangu ja väärtolekutunde kujunemise toetamise oskus koostöös lapsevanema/hooldajaga vastavalt lapsekeskse kasvatus põhimõtetele; lapse individuaalset ja väikestes gruppides tegutsemist ja mängimist toetamine; Eesti kultuuri traditsioonide väärtustamine ja teiste kultuuride eripäraga arvestamine;
- isikliku eeskuju, mänguliste ja igapäevategevuste kaudu väärtuste kujundamine; koos lapse ja lapsevanema/hooldajaga hea käitumistava loomine;
- eakohaste mängude ja tegevuste planeerimise ja läbiviimise oskus nii ruumis kui õues, lähtudes lapse arengust, vajadustest ja individuaalsusest;
- lapse loovuse toetamine valdkondi lõimides, võimaldades tegevusi, mis soodustavad avastamist, katsetamist ja uurimist.

### **Teemad**

- lapse arengu toetamine (kõne ja selle areng, tunnetus-, õpi- ja sotsiaalne areng, füüsiline, sh motoorne areng)
- lapsekeskne kasvatus igapäevategevustes (positiivse enesehinnangu ja väärtolekutunde kujundamine, väärtuste kujundamine, käitumise suunamine, koostöö vanematega, individuaalne lähenemine, laste grupiga tegelemine, lapsehoidja roll)
- kõne arengut toetavad tegevused
- sotsiaal-emotsionaalset arengut toetavad tegevused
- emotsionaalse suhte loomine (kiindumussuhted imiku hoidmisel)
- kutse-eetiline käitumine multikultuurses keskkonnas (eesti kultuur, erinevad usundid, erinevate kultuuride väärtused ja tavad kasvatuses, mängimine, mängu planeerimine ja juhendamine, mängu oskuse areng ja arendamine, sotsiaalse mängu astmed, erinevad mängu liigid)
- loovuse arendamine (loovtegevuste juhendamine, loovtegevuste planeerimine ja läbi viimine, lood ja muinasjutud, käelised tegevused, muusikalised tegevused, avastusõpe)
- mängud ja muusikalised tegevused imikuga
- eneseteenindus oskuste kujundamine (söömine, hügieenitoimingud, wc toimingud, riietumine, sotsiaalse arengu toetamine, lapsekesksed kasvatusvõtted, individuaalse ja rühmatöö võtted)
- liikumine ja liigutamine (imiku võimlemine, imiku ujutamine)
- lapsekeskse päevarežiimi kujundamine
- imiku turvavarustus
- kutse-eetika
- hooldustoimingud (toitmine, hügieenitoimingud, tervise jälgimine)

### **Õppemeetod ja -maht**

18 ak.t. auditoorset tööd, sh 4 iseseisev töö

### **Õpiväljundid**

- koostöös lapsevanema/hooldajaga lapse tervist toetavate, kinnistavate tegevuste kaudu lapse eneseteenindusoskuste kujundamine vastavalt tema individuaalsusele; lapse eneseteenindusega hakkama saamisele suunamine ja lapse esmaste harjumuste toetamine söömisel, riietumisel ning hügieenitoimingutel
- lapse iseseisva söömise oskuse kujundamine ja arendamine, arvestades lauakombeid; vajadusel lapse abistamine söömisel
- lapse suunamine emotsioone (nt rõõm, viha) sobival viisil väljendamisega; erinevates olukordades sobivalt käitumise ja oma käitumist juhtimise õpetamine, arvestades lapse individuaalsust

### **Teemad**

- eneseteenindamise oskuste kujundamine (söömine, hügieenitoimingud, wc toimingud, riietumine, sotsiaalse arengu toetamine, lapsekesksed kasvatusvõtted, individuaalse ja rühmatöö võtted)
- emotsioonide sisu fikseerimine, emotsioonide juhtimine, sobiv ja mittesobiv käitumine

### **Õppemeetod ja -maht**

24 ak.t. auditoorset tööd, sh 5 iseseisev töö

### **Õpiväljundid**

- jälgib lapse tervislikku seisundit, tuginedes sealhulgas lapsevanemalt/hooldajalt saadud infole; reageerib muutustele ning tegutseb vastavalt olukorrale ja kokkulepetele lapsevanema/hooldajaga;
- ennetab lapse tervist ohustavaid olukordi; määratleb ja võtab arvesse lapse tervist kahjustavad tegurid last ümbritsevas keskkonnas, lähtudes lapse turvalisusest ja heaolust; õpetab last märkama ohtlikke olukordi, neist märku andma ja/või vältima; vajadusel teeb koostööd lapsevanema/hooldajaga;
- võimaldab lapsele tervist edendavaid, tasakaalustatud aktiivseid tegevusi ja puhkust, arvestades lapse individuaalsust, vanust ja vajadusi, järgides päevakava; teeb koostööd lapsevanema/hooldajaga; kujundab lapse hoiakuid ja oskusi tervise hoidmiseks ja tugevdamiseks;
- hooldab ja põetab haiget last kodus keskkonnas vastavalt oma pädevusele, lähtudes lapsevanema/hooldaja ja arsti korraldustest;
- hooldab ootamatult haigestunud last lasteasutuses vastavalt oma pädevusele, lähtudes lapse haigestumisest teavitatud lapsevanema/hooldaja ja arsti korraldustest; eraldab haige lapse teistest lastest ning tagab jälgimise;
- manustab kroonilist haigust põdevale lapsele ravimeid ja toidulisandeid vastavalt arsti korraldusele ja kokkuleppele lapsevanema/hooldajaga, arvestades asjakohases määruses kehtestatud korda; jälgib lapse tervise seisundit ja toetab seda; dokumenteerib tegevused vastavalt kokkulepitud korrale;
- toetab last tervisliku toitumise harjumuse kujunemisel; jälgib, et toit oleks tervislik, tasakaalustatud ja mitmekesine; vajadusel valmistab lapse vanusele ja dieedile vastava toidu, tehes menüüde koostamisel koostööd lapsevanema/hooldajaga ja arvestades lapse individuaalseid vajadusi;
- annab õnnetusjuhtumi või kroonilise haiguse kriisi korral lapsele esmast abi; lähtub edasises tegevuses kokkulepetest; suhtub kõikidesse juhtumi osapooltesse toetavalt.

## **Teemad**

- lapse tervist ohustavad tegurid, tervisele ohtlikud olukorrad
- lapse tervise edendamine
- vigastuste ja õnnetuste vältimine erinevates keskkondades (traumad, mürgistused)
- päevarežiim
- haige lapse hooldamine (tervisliku seisundi hindamine, laste haigused ja nende sümptomid, haige lapse hooldamine, hooldustoimingud, lapsehoidja hügieen)
- tervislikule seisundile vastav toitumine (toit ja tervis, tervisliku toitumise alused, toitumise iseärasused lapseas, toitumise põhimõtted haiguste korral (sh dieetid), toidukõlblikkuse ja toiduhügieeni jälgimine

## ***Moodul 5. Esmaabi***

### **Õppemeetod ja -maht**

16 ak.t. auditoorset tööd, sh 2 iseseisev töö

### **Õpiväljundid**

- esmaabi sh lapsele osutamise teadmised ja rakendamise oskused

### **Teemad**

- esmaabi vahendid kodus
- esmaabi andmise taktika ja kiirabi kutsumine
- palaviku põhjused ja palaviku alandamise võimalused
- elustamine (imik, laps)
- hingamisteede vabastamine ja kindlustamine
- erinevate traumade toimetulek (põletused, põrutused, peatraumad jne)
- teadvuse häired (minestus, kooma, krampihoog)
- eluohtlikud sümptomid

## ***Moodul 6. Koostöö lapsevanema/hooldajaga***

### **Õppemeetod ja -maht**

20 ak.t. auditoorset tööd, sh 10 iseseisev töö

### **Õpiväljundid**

- tutvub pere taustaga, sh kultuuriliste tavadega; teeb lapsevanema/hooldajaga koostööd väärtuste kujundamisel ja lapse arengu toetamisel;
- julgustab ja kaasab lapsevanemat/hooldajat osalema lapse igapäevastes tegevustes, ühistes ettevõtmistes ja kasvukeskkonna loomisel, kujundades ühiseid positiivseid kasvatushoiakuid;
- annab lapsevanemale/hooldajale asjakohast tagasisidet lapse arengust ja igapäevastest tegevustest, kasutades

### **Teemad**

- suhtlemine (suhtlemine, selle etapid, aktiivne kuulamine, kehtestamistehnikad, mõjutamine, lapsevanemaga arvestamine)
- kommunikatsioon ja infovahetus (lapsehoidja töö korraldamine, lapsehoidja kutse-etiika, lapsehoiuteenuse osutamine)
- tagasiside andmise tehnikad

- suhtlemine konfliktsituatsioonis
- selge eneseväljendus ja keelekasutus
- võrgustikutöö

### *Moodul 7. Erivajadusega lapse hoidmine*

#### **Õppemeetod ja -maht**

24 ak.t. auditoorset tööd, sh 6 iseseisev töö

#### **Õpiväljundid**

- küsib lapsevanemalt/hooldajalt infot lapse erivajaduste kohta; vajadusel saab infot juhtumipõhisest võrgustiku tööst
- tegevusi planeerides ja ellu viies lähtub lapse arengust ja sellele seatud eesmärkidest koostöös lapsevanema/hooldajaga; vajadusel teeb muudatusi lapse päevakavas, kasvukeskkonnas ja tegevustes; individuaalse arenduskava olemasolul lähtub sellest
- loob hooliva ja salliva keskkonna erivajadustega lapse kaasamisel gruppi; kasutab last toetavaid võtteid tema rahustamisel, kohanemisel ja tegevusse kaasamisel
- loob füüsilise keskkonna, mis toetab erivajadustega lapse toimetulekut; vajadusel aitab last abivahendite kasutamisel
- koostöös lapsevanema/hooldajaga selgitab välja lapse tugevad küljed ja toetab neid igapäevastes tegevustes; vajadusel teeb lapse arengu toetamisel koostööd teiste spetsialistide ja kohaliku omavalitsusega.

#### **Teemad**

- erivajaduste liigid, põhjused ja raskusastmed (arengulised ja hariduslikud erivajadused, kehapuuded, meelepuuded, kõnepuuded, intellektipuue, liitpuue, aktiivsus- ja tähelepanuhäire, tähenduslik käitumine, autismispektrihäired, haigustest tingitud erivajadused, diabeet, epilepsia, astma jt, andekus, seksuaalkäitumise suunamine)
- alternatiivkommunikatsiooni kasutamine erivajadusega lapse arendamisel ja turvalisuse tagamisel
- raske puudega lapse hooldamine
- individuaalse arengukava koostamine
- info kogumine
- keskkonna kohandamine
- abivahendite liigid
- abivahendite kasutamine, abivahendite kohandamine
- abivahendite kasutamise õpetamine
- meeskonna kaasamine

### *Moodul 8. Montessori metoodika kasutamine*

#### **Õppemeetod ja -maht**

60 ak.t. auditoorset tööd, sh 30 iseseisev töö

#### **Õpiväljundid**

- tunneb ja oskab kasutada Montessori filosoofia aluseid töös koolieelses eas lastega
- tunneb Montessori pedagoogika põhimõtteid, metodoloogilisi, psühholoogilisi ja õpetuslikke aluseid; omab vaatluse, vaatlustulemuste fikseerimise, analüüsi oskusi, mis on vajalikud laste arengu jälgimiseks ja töö planeerimiseks
- tunneb ja kasutab töös teadmisi inimese kasvamise ja arengu staadiumide ning erinevate pedagoogiliste

teooriate kohta koolieelikute puhul

- oskab koostada lapse arengu individuaalset plaani Montessori ettevalmistatud keskkonnas, sh erivajadusega lapse jaoks
- töötab lastega toetudes nende psüühilise arengu mehhanismidele ja arenguetappidele Montessori pedagoogikast lähtuvalt
- oskab luua Montessori metoodika järgset last arendavat keskkonda; saab töötada Montessori-õpetaja abina

### **Teemad**

- Montessori - ajalugu ja kaasaeg
- humanistliku psühholoogia ja pedagoogika metodoloogilised alused; kosmiline haridus; vabadus ja distsipliin
- lapse arengu mehhanismid ja ajendid Montessori meetodi kohaselt
- koolieeliku arengu deviatsioonid ja nende korrigeerimine Montessori meetodil
- arengu vanuseline periodiseerimine (M.Montessori, E.Erikson, J.Piaget, L.Vygotsky)
- õpikeskkonna loomine eelkooli Montessori rühmas

## ***Moodul 9. Praktika***

### **Õppemeetod ja -maht**

Praktika, 50 ak.t.

### **Õpiväljundid**

- auditoorse töö käigus omandatud teadmiste praktiseerimine ja edendamine MTÜ Seitse kassi lastehoiu reaalses töös

### **Hindamine ehk õppe lõpetamise tingimused**

Õppekava edukaks läbimiseks peab õppija osalema vähemalt 80% õppetundides ja praktilistes töodes; esitama kõik nõutavad tööd ning iseseisvalt tehtud tööd.

### **Õppekeskkonna kirjeldus**

Auditoorne töö toimub selleks otstarbeks sobilikel pindadel, mis vastavad tervisekaitse nõuetele.

Õppe korraldaja poolt tagatud ruumides on piisav arv laudu ja toole, tahvel ja DATA-projektor, piisavalt valgust ja õhku.

Vajalikud õppematerjalid vene keeles trükitud kujul edastatakse osalejatele vahetult enne koolitust.

Õppetöö võib toimuda individuaalõppena, minirühmades (2-4 inimest) või rühmatööna (4 või rohkem inimest).

### **Lõpetamisel väljastatavad dokumendid**

Õppekava edukat läbimist tõendab õppijale väljaantav tõend.

Tõend koolituses osalemise või selle läbimise kohta väljastatakse õppijale juhul, kui õppija on osalenud vähemalt kui 80% õppetundidest.

## **Koolitajate kompetentsust tagava kvalifikatsiooni või õpi- või töökogemuse kirjeldus**

Koolitajad peavad omama kõrgemat haridust või olema aktiivselt tegutsenud õpetatavas valdkonnas ning omama vastavasisulist kogemust, mida nad on võimelised tõestama, soovitavalt ka täiskasvanute koolitamise kogemus.